

تراکم بالای دانش آموزان و کمبود فضای مناسب برای ساخت مدرسه به یکی از دغدغه‌های جدی در بسیاری از شهرها، به‌ویژه کلاتشهرها تبدیل شده‌است؛ مسئله‌ای که مستقیماً بر کیفیت آموزش تأثیر می‌گذارد. وقتی کلاس‌ها شلوغ و امکانات محدود باشد، دانش آموزان یا فرصت‌های نابرابر یادگیری روبه‌رو می‌شوند؛ شرایطی که اصل عدالت آموزشی را زیر سؤال می‌برد. این مشکلی است که سالیان سال، گریبان مدارس شهرهایی چون تهران را گرفته و نیازمند راه‌حلی فزاینده است. از اقدامات معمول است. در همین راستا، آیین مبتنی بر مشارکت خانواده‌ها، خیرین و مسئولان اجرا شد تا گامی مهم در پاسخ به این بحران شود.

■ ■ ■

این طرح با هدف افزایش ظرفیت آموزشی و ارتقای زیرساخت‌ها تلاش می‌کند فشار ناشی از تراکم بالای دانش آموزان را کاهش دهد و شرایط یادگیری بهتری فراهم کند؛ شرایطی که در آن هم کیفیت و هم عدالت آموزشی به شکل هم‌زمان ارتقا یابد.

■ **تحولی بر مبنای عدالت و کیفیت**

در مراسم «خشت‌گذاری مدرسه‌اولیا» که روز گذشته در منطقه ۱۰ تهران برگزار شد، علیرضا کاظمی، وزیر آموزش و پرورش تأکید کرد که با وجود همه دشواری‌های ساختاری و تاریخی، تحول در آموزش نه‌تنها در دستور کار قرار گرفته، بلکه دیگر، به‌باور عمومی و خواست ملی تبدیل شده‌است: «[تقابل در نگاه، رویکردها و باورها در نظام تعلیم و تربیت شکل گرفته‌است.

او با اشاره به سند تحول بنیادین، آن را سندی زنده و جهت‌دهنده خواند که روح حاکم بر آن، عدالت آموزشی و یک ارتقای کیفیت یادگیری است: «امروز بر اساس یک نقشه راه دقیق حرکت می‌کنیم. برای ارتقای نظام تعلیم و تربیت، باید دو مسیر را به‌صورت هم‌زمان طی کنیم: یکی عدالت آموزشی و دیگری کیفیت».

وزیر آموزش و پرورش افزود: در مسیر تحقق عدالت آموزشی، شاهد هم‌افزایی نهادهای دستگاه‌های اجرایی کشور هستیم؛ مشارکتی که به گفته کاظمی در چهار دهه اخیر «اتفاقی نادر» به شمار می‌رود و نمادی از عزم ملی برای ساختن آینده‌ای بهتر برای نسل‌های آینده است.

■ **اخصاص ۲ همت برای تقویت شبکه شاد**

کاظمی در بخش دیگری از سخنان خود به آمارهای کتی توسعه فضاهای آموزشی اشاره کرد. او خبر داد که در سال تحصیلی پیش‌رو، ۲هزار و ۴۰۰ فضای آموزشی جدید به‌بهربرداری خواهد رسید، در حالی که در مجموع، ۷هزار و ۷۰۰ فضای آموزشی و پرورشی در دستور کار وزارتخانه قرار دارد. از نگاه وزیر آموزش و پرورش، این توسعه سخت‌افزاری نه‌تنها شانه‌ای از تلاش دولت برای رفع کمبود فضاهای آموزشی است، بلکه به‌منابیه زیرساختی برای تحقق کیفیت آموزشی به شمار می‌رود. او همچنین از ساخت ۱۷۷ کلاس درس مطابق با نظام آموزشی جدید خبر داد که گامی در جهت انطباق محتوا و فضاست. در همین راستا، او از یکی از مهم‌ترین تصمیمات

کمبود امکانات آموزشی، تفاوت چشمگیر بین مدارس مناطق پرخودار و کم‌برخوردار، کلاس‌هایی که از انزای‌های لازم برای آموزش مؤثر محروم هستند و نابرابری در فرصت‌های یادگیری، چالش‌هایی است که آموزش متوسطه کشور سال‌هاست با آن دست به گریبان است. در چنین شرایطی، ساختن بنیادین در نگاه به آموزش و زیرساخت‌های مدارس بیش از هر زمان دیگری ضروری به‌نظر می‌رسد؛ موضوعی که معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش نیز بدان اشاره می‌کند و از ضرورت تحول در رویکردها و زیرساخت‌ها می‌گوید. او معتقد است باز تعریف نقش مدرسه و معلم و تمرکز بر مهارت‌آموزی تنها در سایه زیرساخت‌های قوی قابل انجام است.

■ ■ ■

■ **چشم‌انداز آموزش با سند تحول**
سیدمصطفی آذرکیش، معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش با اشاره به اینکه آموزش و پرورش اولویت اول دولت چهاردهم است به «جوان» گفت: «حضور منظم رئیس‌جمهور در جلسات مرتبط با تعلیم و تربیت، نشان‌دهی روشن از جایگاه آموزش و پرورش در سیاست‌های کلان کشور است. در هیچ یک از دولت‌های گذشته، این سطح از توجه و پیگیری برای نظام تعلیم و تربیت وجود نداشت». او بارائه گزارش از فعالیت‌های معاونت آموزش متوسطه اظهار کرد: «تمامی برنامه‌ها

و سیاست‌های این معاونت، ریشه در سند تحول بنیادین دارد؛ سندی که چشم‌انداز آن تربیت همه‌جانبه و متوازن دانش‌آموزان است. بر اساس این سند، آموزش و پرورش تنها وظیفه‌انتقال دانش ندارد، بلکه مسئولیت اصلی آن تربیت نسلی باایمان، متعهد، خلاق، نوآور، کارآفرین، مقتصد، پرسشگر، مسئولیت‌پذیر و دارای مهارت‌های زندگی و شغلی است.»

آذرکیش سه راهبرد اصلی در تحقق این سند را چنین برشمرد: «ارتقای کیفیت آموزشی، توسعه عدالت آموزشی و گسترش مهارت‌آفرینی

و کارآفرینی.»

او ادامه داد: «گر این سه راهبرد را سه ضلع یک مثلث بدانیم، چهار اصل بنیادین یعنی عدالت، روابط

بین‌بخشی، تکنولوژی مناسب و مشارکت اجتماع محروستون‌های نگهدارنده آن هستند و بدون این همه‌جانبه و متوازن دانش‌آموزانی کارآمد و پایدار بسیار مشکل خواهد بود.»

■ **زیرساخت‌هایی برای یکسان‌سازی فرصت‌ها**

آذرکیش در توضیح عدالت آموزشی و راه‌تحقق آن گفت: «ما عدالت را صرفاً به معنای قرار گرفتن دانش‌آموز پشت نیمکت نمی‌دانیم؛ عدالت یعنی آموزش باکیفیت در یک منطقه محروم و کمتر برخوردار همانند مدارس ممتاز در مناطق پرخودار باشد. توسعه مدارس شبانه‌روزی، ایجاد مدارس روستا‌مرکزی و کاهش نرخ بازماندگی از تحصیل از جمله اقداماتی است که می‌تواند فاصله آموزشی میان مناطق مختلف را کاهش و دسترسی به آموزش باکیفیت را افزایش دهد. عدالت آموزشی در واقع نماد همبستگی و انسجام ملی است.»

او در همین زمینه به دغدغه رئیس‌جمهور در خصوص زیرساخت‌ها و تجهیزات آموزشی اشاره کرد: «کلاس درس بدون ابزار یادگیری کامل نیست. توسعه کارگاه‌های کار و فناوری، تقویت آزمایشگاه‌ها، تجهیز پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی و تجهیز بیشتر هنرستان‌ها از جمله برنامه‌هایی است که برای مهر امسال تدارک دیده شده تا دانش‌آموزان تجربه‌ای واقعی‌تر و عملی‌تر از یادگیری داشته باشند.»

■ **کیفیت آموزشی و نقش معلمان**

آذرکیش در ادامه خاطر نشان کرد: «ارتقای کیفیت آموزشی از دو محور در حال پیگیری است؛

اول، تحول در کانون اصلی آموزش یعنی کلاس درس با توانمندسازی و دوم، تحول در مدیریت آموزشگاهی. با استقرار الگوی مدرسه‌تراز‌سند تحول بنیادین آموزش و پرورش هر دو این محورها با ارتقای توانمندسازی حرفه‌ای و تخصصی معلمان و مدیران معنادار خواهد بود.»

او افزود: «معلمان ستون فقرات آموزش و پرورش هستند. طرح‌هایی چون سفر یادگیری، شبکه ملی یادگیری معلمان (شمیم) و جشنواره نوآوری در فرایند آموزش و یادگیری، با هدف ارتقای توانمندی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان اجرا می‌شود. ما باور داریم معلم توانمند، بزرگ‌ترین سرمایه برای تربیت نسل آینده و مؤثرترین عنصر در تحقق مأموریت‌های تعلیم و تربیت است.» معاون آموزش متوسطه همچنین تحول در فرایند یادگیری را ضرورتی اجتناب‌ناپذیر دانست: «دیگر دوران آموزش یک‌سویه گذشته است. امروز باید یادگیری فعال، مشارکتی و فناورانه در مرکز برنامه‌ها قرار گیرد. دانش‌آموزان باید تمرین کنند چگونه مسئله حل کنند، چگونه با دیگران همکاری داشته باشند و چگونه خلاقیت خود را بسرز دهند. این همان فلسفه باهم‌آموزی، به‌هم‌آموزی و از‌هم‌آموزی است.»

او با اشاره به الگوی «مدرسه‌تراز‌سند تحول بنیادین» گفت: «این الگو نه‌تنها کیفیت آموزش را ارتقا می‌دهد، بلکه بستری برای پرورش سرمایه انسانی، ایجاد حس مسئولیت در مدیران و تحقق مدرسه‌ای پویا و کارآمد فراهم می‌آورد. در واقع، مدرسه‌تراز‌سند تحول به‌عنوان یک مدل، می‌تواند آینده نظام آموزشی کشور را بازتعریف کند.»

گزارش «جوان» از طرح خشت‌گذاری مدرسه اولیا برای تحقق عدالت آموزشی

کاهش تراکم کلاس‌ها بانهضت مدرسه‌سازی

مدیرکل آموزش وپرورش شهر تهران: در حال حاضر، هزار کلاس درس که «۳۵ دانش آموز و بیشتر» دارند، در پایتخت داریم

خود، احداث ۲۲ مدرسه در پایتخت را هدف‌گذاری کرده‌است، اما او هشدار داد که این طرح نیز در صورتی موفق خواهد بود که مسئله زمین و تأمین منابع برای نوسازی مدارس، به‌صورت جدی در دستور کار قرار گیرد.

■ **بلی میان مردم و دولت برای رفع محرومیت آموزشی**

در ادامه آیین خشت‌گذاری مدرسه‌اولیا، مسئولان دیگر نیز اهمیت مشارکت مردم در توسعه زیرساخت‌های آموزشی کشور را یادآوری کردند؛ مشارکتی که از دیدگاه آنها، نه‌تنها به تأمین فضاهای آموزشی کمک می‌کند، بلکه نوعی بازتعریف در رابطه دولت و مردم در حوزه آموزش و پرورش است. عاطفه مدیر‌نژاد، مدیرکل انجمن اولیا و مربیان وزارت آموزش و پرورش، این طرح را پاسخی روشن به سیاست عدالت‌محور دولت چهاردهم دانست و گفت: «سیاست دولت چهاردهم، بحث محرومیت‌زدایی از فضاها و امکانات آموزشی برای مردم است. طرح مدرسه اولیا، از جمله طرح‌هایی است که می‌تواند در این مسیر، نقشی کلیدی ایفا کند.»

او با اشاره به تصویب و حمایت مجلس از این طرح افزود: طرح مدرسه اولیا به عنوان یک طرح ماندگار در نظام آموزش و پرورش کشور ثبت خواهد شد: «در فاز نخست، ۳۲ مدرسه در ۳۱ استان کشور با مشارکت انجمن‌های اولیا و مربیان ساخته خواهد شد. این طرح، نماد روشن مشارکت مردمی در توسعه عدالت آموزشی است.»

مدیر‌نژاد در سخنان خود، از این طرح به‌عنوان الگویی برای ترکیب سرمایه اجتماعی با سرمایه فیزیکی نام برد؛ مدلی که می‌تواند نقش اولیا را از صرفاً مشارکت در امور فرهنگی مدارس، به سطحی بالاتر یعنی «نقش‌آفرینی در زیرساخت» ارتقا دهد.

در پایان این مراسم همچنین، نعمت بنی‌آدم، رئیس مجمع خیرین مدرسه‌ساز تهران، سخنان کوتاه اما مهمی را مطرح کرد. او با اشاره به نقش محوری خیرین در ساخت و توسعه فضاهای آموزشی گفت: «خیرین همانند ستاره‌ای نورانی در آسمان ایران اسلامی تالاف‌ خاصی دارند. خیر خیرین، نشئت گرفته از خداست و رهوی در خدا خواهد بود.»

بنی‌آدم با اشاره به اینکه حضور خیرین در مدرسه‌سازی صرفاً یک عمل خیریه‌ای نیست، بلکه حرکتی تمدن‌ساز و آینده‌محور است، از نهادهای دولتی خواست تا بیش از پیش‌زمینه و ساختار قانونی و اجرایی این مشارکت‌ها را تسهیل کنند.

او در ادامه افزود: پروژه‌هایی مانند طرح مدرسه اولیا، می‌توانند سرمایه اعتماد و ایمان مردم به آموزش و پرورش را افزایش دهند و مسیر حرکت کشور به سوی توسعه انسانی را هموارتر سازند.

بدون شک نقطه عطف این مراسم، به سخنرانی‌ها، که آغاز رسمی ساخت مدرسه‌اولیا در تهران بود. پروژه‌ای که در فاز نخست خود، ساخت ۳۲ مدرسه در سراسر کشور را هدف گرفته و روز گذشته، اولین خشت آن در منطقه ۱۰ تهران گذاشته شد. گفتنی است که برای ساخت مدرسه‌اولیا در تهران ۲۰۰ میلیارد ریال با مشارکت خیرین و اولیا مدارس، هزینه می‌شود.

■ **مسیر تازه آموزش متوسطه**

آذرکیش همچنین یکی از مهم‌ترین اولویت‌های آموزش و پرورش را توسعه مهارت‌آموزی دانش‌آموزان عنوان کرد: «در جهان امروز، دانستن یک مهارت عملی، مکمل یادگیری علمی است. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار‌دانش فرصتی فراهم می‌آورد تا دانش‌آموزان با توانایی‌های واقعی وارد جامعه و بازار کار شوند. این سیاست بارها از سوی رهبر معظم انقلاب، رئیس‌جمهور و وزیر آموزش و پرورش مورد تأکید قرار گرفته و ما آن را جدی دنبال می‌کنیم.» او در ادامه به برنامه‌های سال تحصیلی جدید اشاره کرد: «برای مهر امسال اصلی‌ترین برنامه، آموزش حضوری در کلاس درس است که همواره در اولویت ما قرار دارد. تجربه نشان داده که هیچ شیوه‌ای نمی‌تواند جایگزین کامل ارتباط مستقیم معلم و دانش‌آموز شود. هدف ما این است که هیچ دانش‌آموزی در هیچ شرایطی بدون دسترسی به منابع باکی‌نماد و آموزش و پرورش کشور آماده‌است در تمامی شرایط، پایدار و مقاوم عمل کند.»

آذرکیش در پایان، با اشاره به ظرفیت‌های پشتیبانی آموزشی گفت: «گروه‌های آموزشی، دبیرخانه‌ها و سرگروه‌های درسی از مهم‌ترین پشتوانه‌های معلمان به‌شمار می‌روند. از مهر امسال باید بهره‌برداری مؤثرتری از این ظرفیت‌ها داشته باشیم. با همت معلمان توانمند و همراهی مدیران تحول، امیدواریم سال تحصیلی جدید تجربه‌ای متفاوت، اثرگذار و به‌یادماندنی برای دانش‌آموزان سراسر کشور رقم بزند.»

قانون جنگل

در باغ وحش‌ها

معاون محیط‌زیست طبیعی و تنوع‌زیستی سازمان حفاظت محیط‌زیست از تعلیق فعالیت چهار باغ وحش کشور به دلیل کسب رتبه «خیلی ضعیف» در طرح ارزیابی و رتبه‌بندی باغ وحش‌ها خبر داد

شیری که بنا بود سلطان جنگل باشد، یک روز گربه خانگی شد و در نهایت هم در گوشه باغ وحش آرام در حالتی نزار جان باخت؛ لنو توله شیری که یک زمانی در فضای مجازی حساسی سر و صدا راه‌انداخته بود و یکی از چهره‌های ورزشی به عنوان حیوان خانگی از او نگهداری می‌کرد، پایان دردناکی داشت و در باغ وحش پارک‌ارم جانش را از دست داد. این شیر اما تنها حیوانی نیست که به واسطه شرایط غیر استاندارد باغ وحش‌ها می‌میرد. اگر شما هم سری به این مراکز بزنید، مطمئناً با حیوانات افسرده‌ای مواجه خواهید شد که مرگی تدریجی را در گوشه‌ای از قفس تجربه می‌کنند؛ حالا گویا سازمان حفاظت محیط‌زیست به شکلی جدی‌تر وارد ماجرای رتبه‌بندی و رسیدگی به وضعیت حیوانات در باغ وحش‌ها شده به گونه‌ای که معاون محیط‌زیست طبیعی و تنوع‌زیستی سازمان حفاظت محیط‌زیست از تعلیق فعالیت چهار باغ وحش کشور به دلیل کسب رتبه «خیلی ضعیف» در طرح ارزیابی و رتبه‌بندی باغ وحش‌ها خبر داد.

■ ■ ■

هر از چند گاه تصاویر حیواناتی که در گوشه‌ای از قفس‌های برخی باغ وحش‌های کشور میان مرگ و زندگی دست و پایی‌زنند، منتشر می‌شود. گاهی وقت‌ها هم بارگ ناگهانی گونه‌های ارزشمندی مانند لنو موچه‌چم، به همین خاطر هم سازمان حفاظت محیط‌زیست رتبه‌بندی باغ وحش‌ها را بر اساس شاخص‌هایی در دستور کار قرار داد. این طرح در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ کلید خورد و شاخص‌های ارزیابی این رتبه‌بندی‌ها تدوین و سپس عملیاتی شد. هدف سازمان حفاظت محیط‌زیست از انجام این کار، بررسی نحوه مدیریت باغ وحش‌ها اعلام شد. علاوه بر آن، این سازمان تصمیم گرفت از باغ وحش‌هایی که وضعیت بهتری دارند، حمایت کند تا به کار خود ادامه دهند و باغ وحش‌هایی را که ضعیف هستند یا حذف کند یا آنها را به سمت ارتقای وضعیت خود سوق دهد.

■ **اهمیت باغ وحش‌ها**

۲۵ باغ وحش و ۱۸ واحد باغ پرندگان در کشور وجود دارد؛ هر چند ایرادات زیادی بر آنها وارد است و همواره مشکلاتی دارند، اما امکان‌هایی برای حفظ ذخایر ژنی حیات‌وحش هستند که باید ساماندهی شوند، بر این اساس سازمان حفاظت محیط‌زیست اقدام به رتبه‌بندی تمام باغ وحش‌ها کرده‌است. این کار با هدف حرکت به سمت استاندارد شدن این مراکز انجام می‌شود. در این راستا ۱۵ محور در ۶۸ شاخص تعریف شده‌است که این مراکز بر اساس این شاخص‌ها رتبه‌بندی می‌شوند که در صورت نداشتن این شاخص‌ها تعلیق خواهند شد، اما باغ وحش‌هایی که به استاندارد نزدیک‌تر باشند، ارتقا می‌یابند.

■ **باغ وحش‌های غیر استاندارد**

غلامرضا ابدالی، مدیر کل دفتر حفاظت و مدیریت حیات‌وحش سازمان حفاظت محیط‌زیست درباره وضعیت باغ وحش‌های کشور گفته بود: «بسیاری از باغ وحش‌ها فاقد استانداردهای لازم هستند، اما مشکلات برخی از آنها در یک مهلت زمانی قابل حل است، اما با باغ وحش‌هایی که از آنها انتظار امید یکپیم، بر خورد خواهیم کرد.»

بر این اساس بنا بود عملکرد باغ وحش‌ها در بیش از ۵۰ محور بررسی شود که از جمله آنها می‌توان به رعایت حقوق حیوانات، تحقق اهداف آموزشی، فضا، تفریح‌گری و تغذیه مناسب و نحوه مدیریت پسماند اشاره کرد.

با تمام این‌ها مرگ لنو در باغ وحش ارم نشان داد انگار این رتبه‌بندی‌ها هم آنچنان جدی نیست و قرار نیست به حیوانات اسیر در این مکان‌ها کمک کند. آنطور که مدیر کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران گفته است، بررسی کارشناسی نشان می‌دهد این حیوان بر اثر درگیری با دو قله‌ده شیر دیگر تلف شده‌است و قصور در نگهداری و مدیریت گونه، علت اصلی این حادثه بوده‌است. «حسن عباس‌نژاد» با اشاره به گزارش دریافتی از مجموعه ارم سبز مبنی بر مرگ یک قله‌ده شیر بر آفریقایی در باغ وحش اظهار داشت: «تایج بررسی‌های به‌وضوح نشان می‌دهد این حادثه ناشی از سهل‌انگاری و قصور در مدیریت و نگهداری گونه‌های حیات‌وحش در باغ وحش بوده‌است و شرایط نگهداری، نظارت ضعیف و عدم تفکیک مناسب حیوانات از جمله عواملی است که منجر به بروز چنین حادثه‌ای شده‌است.»

به گفته مدیر کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران مراکز نگهداری حیات‌وحش موظف به رعایت دقیق ضوابط تخصصی و استانداردهای زیست هستند و در صورت مشاهده هر گونه تخلف یا سهل‌انگاری، بدون اغماض با متخلفان برخورد قانونی خواهد شد.

■ **تعلیلی ۴ باغ وحش**

حالا لام حیدظله‌رای، معاون محیط‌زیست طبیعی و تنوع‌زیستی سازمان حفاظت محیط‌زیست از تعلیق فعالیت چهار باغ وحش کشور به دلیل کسب رتبه «خیلی ضعیف» در طرح ارزیابی و رتبه‌بندی باغ وحش‌ها خبر داد.

حیدظله‌رای با تأکید بر ضرورت مدیریت و نظارت دقیق بر مراکز نگهداری جانوران وحشی گفت: «پیرو ارزیابی‌های انجام شده، حدود ۳۰ درصد از واحدهای کشور در سطح ضعیف و خیلی ضعیف قرار دارند، تاکنون بیش از ۳۰۰ ابلاغیه و اخطار به ما ادارات کل استان‌ها برای ابلاغ به باغ وحش‌ها ارسال شده و در این راستا فعالیت چهار باغ وحش به حالت تعلیق در آمده‌است، همچنین ورود گونه‌های وحشی به همه واحدهای ضعیف و خیلی ضعیف ممنوع شده‌است.» وی با بیان اینکه در صورت عدم اصلاح شرایط، تعلیلی و جمع‌آوری کامل واحدهای متخلف اجتناب‌ناپذیر خواهد بود، افزود: «قاطعتی و وحدت‌رویه در ارزیابی و رتبه‌بندی، اساس ساماندهی باغ وحش‌های کشور است و ما مراکز فاقد شرایط لازم قاطعانه برخورد خواهیم شد. اساس فعالیت باغ وحش‌ها باید بر پایه آگاهی‌رسانی و مشارکت در راستای حفاظت از گونه‌ها باشد.» ظهیرای همچنین بر ممنوعیت استفاده‌نمایشی از جانوران وحشی برای تولید محتوا و جلب مخاطب تأکید کرد و گفت: «تمامی باغ وحش‌های کشور بر این ۷۱ شاخص در ۱۶ محور و در دو مرحله انتخاب ستادی توسط تیم‌های فنی مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند و این روند به صورت مستمر ادامه خواهد داشت.»

بنابراین گزارش، فعالیت باغ وحش سرزمین آفتاب (زنزده) در استان مرکزی، باغ وحش پارس‌ان (زابل در سیستان و بلوچستان)، باغ وحش سوکان (سمنان) و باغ وحش بابلسر (بابلسر در مازندران) به حالت تعلیق درآمد. اینکه باغ وحشی همچون باغ وحش ارم در فهرست تعلیق‌شده‌ها جایی ندارد، نشان دهنده وضعیت بغرنج این باغ وحش است. حیوانات زان به‌سایه‌ای که در این مکان‌ها گرفتار ما آمده‌اند شده‌اند به انتخاب خودشان اینجا نیستند. از سوی دیگر از منظر اخلاقی و اسلامی هم به ماچرانگاه کنید ما حق نداریم حیواناتی را که اسیر کرده‌ایم، شکنجه کنیم یا به کشتن بدهیم.